

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 60 K Felevre . . . 340 K
 Negyedévre . . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Bethlen István visszaadta megbízatását

Bethlen István gróf miniszterelnök ma délután 5 órától fél 8 óráig tartó kihallgatáson jelent meg a Kormányzónál és felajánlotta, hogy megbízatását visszaadja és a döntést erre vonatkozólag a Kormányzóra bízta.

A holnapi nap folyamán újra kezdődnek a kihallgatások. Bernolák Nándor, Vass József, Ernst Sándor és Huszár Károly, miután a

miniszterelnök a Kormányzótól eljött, megkezdtek Bethlen István gróffal a tárgyalásokat a keresztyénpart állásfoglalása tekintetében.

A kormányhoz közelálló körökben ma este azt mondták, hogy nem a keresztyénpart állásfoglalása borította fel az egységes pártot, mert szó sem volt a pártszervezetek feloszlásáról.

A keresztyénpart nem bolygatja a királykérdést

A keresztyénpart tegnap esti értekezletén elhatározták, hogy végleges állásfoglalásukat a ma délelőtt 11 órakor tartandó értekezleten hozzák meg. Már a délelőtti folyamán sok képviselő járt fenn a keresztyénpartban. A kisgazdapárt tegnap esti határozata új szituációt teremtett és az értekezletet nem is nyitották meg a hirdetett időben, hanem a képviselők az új helyzetről beszélgettek.

Közben a keresztyénpart vezetősége bizalmas megbeszéléseken foglalkozott a helyzettel és a megoldásokat az értekezlet elé terjesztették.

Negyed egy órakor nyitotta meg Haller István az értekezletet. Megnyitó beszédében utalt azokra a minduntalan felbukkanó beállításokra, mintha a keresztyénpart, vagy annak egyes tagjai a királykérdés erőszakos bolygatásával akarnának országos agitációt kezdeményezni, vagy döntést provokálni. Miután ez hamis beállítás, de alkalmas arra, hogy a pár-

tot helytelen színben tüntesse fel, kéri, határozza el a párt, hogy ebben a kérdésben a maga álláspontját függetlenül minden egyéb politikai akciótól leszögezze. Ezért a következő határozati javaslat elfogadását ajánlja:

Ismételten felhangzó állításokkal és felfogással szemben, mint hogyha a keresztyén nemzeti egyesülés pártja a királykérdés bolygatását célozná, a párt kijelenti, hogy a maga részéről a királykérdés felvetését a jelenlegi viszonyok között eltilti és az ország békejének érdekében ennek az álláspontnak megtartására a párt tagjait a pártfegyelem erejével kötelezi.

A határozatot az értekezlet elfogadta. Haller ezután ismertette azt a szituációt, mely Bethlen István gróf miniszterelnök pártalakító akciójában a tegnapi nap folyamán elsősorban a kisgazdapárt állásfoglalása folytán bekövetkezett, ezért szükségesnek tartaná, ha a párt a következő határozatot hozná:

A párt támogatja Bethlen törekvéseit

1. A párt elfogadja a miniszterelnök kormányzati programját.
2. A párt megállapítja, hogy a kisgazda és földműves párt által az egységes párt számára előállított feltételeket nem fogadhatja el.
3. A miniszterelnököt a kormányzati

párt alakítására irányuló törekvésében támogatja.

Az értekezlet a határozatot vita nélkül egyhangulag elfogadta.

A keresztyénpart értekezlete után Vass József és Huszár Károly a miniszterelnökhöz mentek, akivel közölték a párt állásfoglalását.

Bethlen orientációja a középpart felé

Ma délelőtt Bethlen István gróf miniszterelnöknél megjelentek Vass József és Tomcsányi Vilmos miniszterek, valamint Huszár Károly és Ernst Sándor nemzetgyűlési képviselők.

Munkatársunk Rubinek Gyulától a következő információt kapta:

A kibontakozás kérdésében novum az, hogy a miniszterelnök előreláthatólag vissza fogja adni megbízatását a Kormányzónak, miután pártszövetségről beszélni nem lehet. A nemzetgyűlést a jövő héten fogják összehívni és a mentelmi ügyeket fogják tárgyalni, majd az indennitas és a választójog letárgyalása után feloszlatták a Hazát. A Ház feloszlását természetesen követni fogják a választások.

A miniszterelnöknél megjelent még Ghillány dr volt földművelésügyi miniszter is.

Ghillány báró Tisza István grófnak megírt bizalmasa volt, jelenleg a munkapárt maradványából alakult nemzeti középpart vezető

politikusa. Bethlen István gróf miniszterelnök szorosabb kapcsolatot akar teremteni a középpart azon tagjaival, akik a mostani rendszer mérsékelt irányával egyetértenek. Minden valószínűség szerint Ghillány lesz az új Bethlen-kormány földművelésügyi minisztere és egyúttal a tisztaisták egyrészeinek Bethlen grófhoz való csatlakozása következik, vagyis, ha Bethlen gróf nem is támaszkodhatik parlamenti többségre mégis magamögött tudhatja Tisza egykori pártjának lényeges részét és ezek szövetségében indul az új választások elé.

A februári választásokon az új választójog alapján Tisza István számos hive lép fel jelöltként.

A designált miniszterelnök egész délelőtt tanácskozott, majd délután 2 óra körül fogadta a keresztyénpart küldöttségét, nevezetesen Huszár Károlyt, Bernolák Nándort és Ernst Sándort, akik a párt ma délelőtti üléséről tájékoztatták őt.

A kisgazdapárt támogatja Bethlen programját

A kisgazdapárt helyiségében ma este csak néhány képviselő tartózkodott benn.

Nagyatádi Szabó István a következőket mondotta a helyzetről:

Meg vagyok elégedve a tegnapi értekezlet eredményével. Az eredményt különben is előre lehetett látni. A párt tagjainak nagyrésze annyira bizonyos volt az eredményben,

hogy el sem jött az értekezletre. A fővárosi sajtó egyrésze hibásan hozta az értekezletet. Tény az, hogy egyhangulag fogadták el a Bethlen-féle első pontot, de a Bethlen-féle harmadik pontot is egyhangulag vetették el és csupán a második pontnál volt hosszú vita. A Bethlen-féle egységes párt egyhangulag bukkott meg.

Nagyatádi Szabó István arra a kérdéssünkre, hogy lehetséges-e a Kisgazdapárt döntése után a kibontakozás, a következőket mondotta:

Hogy Bethlen István gróf mit akar, nem tudom, a helyzet adva van. A kisgazdapárt kimondta, hogy Bethlen István gróf programját elfogadja és őt ezen az alapon támogatja. Ugyanezt kimondták a keresztyénpartban is. A támogatás tehát biztosítva van Bethlen számára. Természetes, hogy az újabb pártalakulás, akár pártszövetségnek, akár koalíciónak nevezik, mert ez teljesen egyre megy, meglesz. A párt mindenestre ragaszkodni fog ahhoz, hogy számarányának megfelelően legyen képviselve az új kabinetben. Ha a párt kimondta, hogy Bethlen programját támogatja, úgy biztosítva látjuk ezt a programot. Én nem akarok elébe vágni a párt állásfoglalásának a személyi kérdésekben. Én nekem az volt az álláspontom, már két év óta, hogy elsimítsam, amit el lehet simítani. Mindig azért hoztuk áldozatot és én is azért türtem a szemrehányásokat, hogy a miniszterelnök dolgozhasson az ország érdekében teljes erővel és biztosítva legyen az ország ügyeinek zavartalan menete. Ha nem leszek miniszter, az nem baj. A két év elég hosszú idő volt. A miniszterség különben sem valami könnyű dolog, de reánk nézve lehetetlen, hogy a kisgazdapárt álláspontját és programját feladja. Ezt nem kívánhatja tőlünk senki sem.

A választójogot meg kell csinálni, mert február 16-án lejár a képviselők mandátuma. Nagyon kívánatos volna, ha az új választásokat az új választójogi törvény alapján rendelnék el. Különben Bethlen István gróf is kijelentette, hogy a Friedrich-féle választójogi törvény alapján rendelné el a szavazásokat. Én most sem keresek szakításra alkalmat Bethlennel, de az bizonyos, hogy álláspontomat sem adhatom fel. Nem ismerem azt el, hogy katasztrófa lett volna az országra nézve, ha mi nem megyünk bele az egységes pártba. Ezentúl a pártéletnek fogom magam szentelni. A párt eddig is egységes volt, de ezennel még egységesebb lesz, mert eddig jóformán nem is volt időm, hogy a párt belső ügyeivel foglalkozhassam.

A Kormányzó újra Bethlennek ad megbízást

Az a tény, hogy Bethlen István visszaadta megbízatását a Kormányzónak, még nem jelenti, hogy a legfelsőbb helyen mással kísérelnék meg a válság megoldását. A Kormányzó újra Bethlen István gróft fogja designálni, ezuttal azonban szélesebb körű meghatalmazással és kevésbé kötött marschrittával. Bethlen István gróf új megbízatása után nem fog arra törekedni, hogy mindenáron összekovácsolja az egységes pártot a keresztyén és kisgazdapárt valamennyi tagjából, hanem új pártot alakít, tekintet nélkül arra, hogy kik és hányan követik. Ennek következtében átszaporított kormányval lép a nemzetgyűlés elé.

Amint értesülünk, Gadi Gaszton elnök a kormány beleegyezésével a hét végére egybehívja a nemzetgyűlést, hogy a mentelmi bizott-

ság a házszabályoknak megfelelően a Ház plénumának jelentést tessen Andrassy gróf és letartóztatásban levő társai ügyében. Az ülés valószínűleg szombaton lesz, tekintet nélkül arra, hogy addig a kormányválság megoldódik-e vagy sem, mert a mentelmi jog elsősorban a nemzetgyűlés imperiuma alá tartozik és a tárgyalás megtartható, tekintet nélkül arra, hogy végleges kormány van-e vagy nincs.

A nemzetgyűlést az új Bethlen-kormány már csak rövid ideig kívánja foglalkoztatni, mert összesen két törvényjavaslatot terjeszt be az indennitásra és az új választójogra vonatkozólag. Ezzel a nemzetgyűlés be is fejezi munkáját, azután pedig február közepén kiírják a választásokat. Az utóbbi napok politikai viszálykodásai nem alkalmasak a belső alkotmányos megoldásra és így elkerülhetlenné válik, hogy a kormány a nemzetgyűlésnek rövid terminussal való feloszlatását elhatározza.

Az ingatlanvagyonváltság és a kedvezményes buzaár

Budapest, nov. 30. A vagyonváltság-lefizetési módzataira nézve kételyek merültek fel a törvénybe iktatott 1000 koronás kedvezményes buza árra vonatkozólag, hogy az csak akkor vonatkozik-e a fizetésekre, ha a vagyonváltság teljes egészében kifizetett, vagy abban az esetben is, ha kevesebb összeget fizettek le, mint amennyi az egész vagyonváltság.

Ez ügyben ma délelőtt Temesváry Imre, Dáner Béla, Csontos Imre, Mudarász Zsigmond és Plösz István kisgazdapárti képviselők megjelentek a pénzügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott Bethlen István gróf miniszterelnöknél.

Temesváry Imre előadta, hogy a nemzetgyűlésen ezt az 1000 koronás kedvezményes buzaárát ő indítványozta és úgy értelmezte, hogy az 1000 koronás buzaár azokra is vonatkozik, akik csak egy évi kötelezettségüknek tesznek eleget.

A miniszterelnök kijelentette, hogy az 1921-ik évi XLV. t. c. 4. §. alkalmazását úgy értelmezi, hogy mindazok, akik az említett törvényeik alapján fizetendő ingatlanvagyonváltság fejében 1921. december 6-ával bezárólag bármennyi összeget fizettek le, az az összeg a területek kivételével ingatlanvagyonváltság összegébe a törvényben megállapított kedvezményes buzaárban fog megállapítani.

Tekintettel a december 6-iki határidő rövidségére, a kisgazdapárt a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén oly értelmű indítványt fog előterjeszteni, hogy ez a határidő bizonyos rövidebb terminussal meghosszabbíttassék. Mint-hogy a benyújtandó törvényjavaslat sorsa még nem bizonyos, saját érdekében a leghelyesebben cselekszik mindenki, ha igyekszik december 6-ig eleget tenni fizetési kötelezettségének.

Hóhéradakadémia Moszkvában

Berlin, nov. 30. Egy berlini lap értesítése szerint a bolsevikiek Moszkvában hóhéradakadémiát állítottak fel, ahol tehetséges tanítványok a lefejezés, akasztás és főbelövés művészetét sajátíthatják el tudományos alapon.

Stockholm, nov. 30. Helsingforsból táviratozzák: Kelet-Kareliába vörös segítőcsapatok érkeztek. A fehér csapatok néhány ponton előre jutottak.

Páris, nov. 30. A december 29-re összehívott nagy orosz kongresszus a szovjetpolitika különböző kérdéseivel fog foglalkozni. A fejtegetések legfontosabb része lesz az új gazdasági politika: közeledés a kapitalizmus felé. Moszkvában az a nézet, hogy a kilencedik szovjetkongresszus minden valószínűség szerint az extrémisták komoly vereségével fog végződni.

— A cseh külkereskedelem. A „Prager Tagblatt” híradása szerint a külügyi bizottság tegnapi ülésén elfogadták a külkereskedelmi hivatal megszűnéséről szóló törvényjavaslatot. Ugyanakkor megszavazták Kafka határozati javaslatát is, amelyben a kormány a ki- és bevételi kérdéseknek gyorsításáról intézkedik.

Ausztria ratifikálta a velencei egyezményt

Bécs, nov. 30. A nemzetgyűlés mai ülésén elfogadta a velencei jegyzőkönyvet.

Bécs, nov. 30. A nemzetgyűlés mai ülésén az elnök javaslatára a külügyi bizottságnak a velencei jegyzőkönyv jóváhagyására vonatkozó jelentését az indítványok első pontjával tüzte napirendre.

Az antant súlyos nyomást gyakorolt Ausztriára

Újlag megállapítja, hogy az antant súlyos nyomása alatt kénytelenek a velencei jegyzőkönyvhöz hozzájárulni. A külügyi bizottság határozatában rámutatott arra, hogy a velencei jegyzőkönyvvel elsősorban ütötték lyukat a saint-germaini szerződésen. Üdvözlésül kezdet nyújt

Dr Mayer előadó rámutat arra, hogy a velencei jegyzőkönyv csupán kötelezettség nélküli tárgyalások eredményét tartalmazza. Az alkotmányos jóváhagyással, amelyet most a kormány a nemzetgyűléstől kér és az erre következő ratifikálással államszerződési jellegű nyel és kihirdetése után úgy a nemzetközi jog tekintetében, mint befelé is hatályba lép.

a nyugatmagyarországi lakosságnak, de első sorban a soproni szavazási területen lakó hű fajtestvéreknek. Nem kételkedünk — mondotta továbbá, — hogy minden született német és fajrokon, ha ezt szabadon tehetné, önként csatlakozna Ausztriához.

Schober nem bizik a népszavazás eredményében

Schober szövetségi kancellár szólalt fel ezután, aki egyebek között ezeket mondotta:

A népszavazás kimenetele esetleg alkalmas lesz arra, hogy a saint-germaini békeszerződésnek Ausztriára nézve egyetlen kedvező pontját is hátrányunkra változtassa meg, azt a pontot, amely bennünket osztrákokat igen közelről érint, mert sohasem volnánk arra képesek, hogy Sopronról önként lemondjunk. Ha Sopron sorsa a népszavazástól függ, akkor talán gyorsabban beheged az a seb, amelyet a békeszerződések végrehajtása a velünk négyszázéves közös történettel összekapcsolt szomszéd állam szívében ütött és büszkén utálhatunk arra, hogy több mint egy évvel ezelőtt a részben idegen fajú emberektől lakott Karinthia, ahol a népszavazást megtartották, hűségesen szegénységünk mellett nyilatkozott meg, mivel ez az Ausztria másnyelvű polgárainak is teljes szabadságot és zavartalan fejlődést biztosít. Budapesten és egész Európában nem szabad azonban elfelejteni azt, hogy a győztes antanthatalmak voltak azok, amelyek megállapították, hogy a nyugatmagyarországi vármegyéket Ausztria kapja meg. Magyarország igazán nem kívánhatta, hogy Renner, amikor a béke delegációk működése idején felajánlották Ausztria számára ezt az öt németnyelvű területnek Ausztriához való csatlakozását, visszautasítsa. A békeszerződés

végtelen szenvedést és számtalan fájdalmas következményeket okozott úgy Ausztriának, mint Magyarországnak, de kérdem, mi volt nagyobb igazságtalanság, az volt-e, hogy szintiszta német lakosságú országokat elszakítottak Németausztriától, vagy a németnyelvű Nyugatmagyarországot a magyarul beszélő Magyarországtól elszakították.

— Jogos igényeink erejében bizva az osztrák nép és az osztrák kormány megvárta azt a pillanatot, amikor a magyar kormány a trianoni szerződésben vállalt kötelezettségeit velünk szemben is teljesíteni fogja. Amidőn sok huza-vona után a trianoni békeszerződés életbeléptetésének ideje mindjobban közeledett, dr Mayer akkori kancellár vezetése alatt álló osztrák kormány nem mulasztotta el, hogy Nyugatmagyarországnak az osztrák közigazgatásba való átvételét megfelelően előkészítse és mivel sejtette, hogy ez az átvétel nem fog simán megtörténni, az antanttól katonai segítség kirendelését kérte.

Az osztrák kormánynak eme kívánsága azonban nem teljesült, és amidőn a mostani osztrák kormány a nagykövetek konferenciája előtt rámutatott a Nyugatmagyarországi birtokbavételével járó veszélyekre és kijelentette, hogy maga hajlandó azokat a csapatokat kiküldeni, amelyek az ország megszállására szükségesek, erre a kategórikus „nem” volt a válasz.

Nagynémet propaganda a népszavazási területen

Sopron, nov. 30. Minthogy az osztrákok már belátták annak a propagandának és teméntelen röpiratnak sikertelenségét, amelyek az Ausztriához való csatlakozásra szólították fel a lakosságot, most olyan röpcédulákkal árasztották el Sopront és környékét, amelyek már nem az Ausztriához, hanem a Németországhoz való csatlakozással csábítják a szavazókat. A röpcédula szövege a következő:

Soproniak! Nyugatmagyarországiak! Aki Ausztria mellett szavaz, az egyúttal a Németországgal való egyesítésre szavaz.

E röpiratokról tudomást szerzett a szövetségi közti tábornoki bizottság is.

Szombathely, nov. 30. November 29-én délután egy alezredessel és egy kapitánnyal 50 katonával vonult be Rábaszentmárton községbe, Farkasfalva községbe ma reggel vonultak be az osztrákok. Németlak községbe nyolc katonával érkezett piros kokárdával. Lapincs-olaszi. Pócsfalva és Horvátfalva községeket ma reggelig még nem szállták meg az osztrákok. Ökörvölgyes községben állítólag egy zászlóalj van. A községi bíró házain hirdetőmény van kifüggesztve, amellyel katonaságot toboroznak. A katonák napi fizetését állítólag 1500 koronára emelték fel. A kereskedőket utasították, hogy egy magyar koronáért 5 osztrák koronát számítsanak. Az iskolákról levezik a magyar címet. A megszállott területről való határátlépésre szolgáló igazolványt csak Nagyfalva községen át utalnak ki.

Sopron, nov. 30. Az osztrák csapatok megszállták Csény és Bornoapáti vármegyei községeket. Ezzel az osztrákok birtokukba vették a nekik ítélte terület legnagyobb részét.

Sopron, nov. 30. A soproni gazdaközösség körében igen nagy megnyugvást keltett Bethlen István grófnak a soproni küldöttség előtt tett ama kijelentése, hogy a soproni gazdakörök jogos kívánságait teljesíteni fogja és teljesítette volna akkor is, ha a küldöttség nem kereste volna fel.

Uj választójog a kisantant államaiban

Bukarest, nov. 30. A parasztpárt tegnap este értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a választóreform parlamenti vitája során újból megjelenik a kamarában és részt vesz a törvényjavaslat tárgyalásában.

Bukarest, nov. 30. A minisztertanács tegnap este megvitatta azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket az új ülészakban a Háznak, illetve a főrendiháznak be fog mutatni. Ezek között szerepel első helyen az új választási törvény.

— Pécsre igazolvány nélkül lehet lisztet és gabonát szállítani. A földművelésügyi miniszter Pécs város és környéke ellátatlan lakosságának ellátása érdekében elrendelte, hogy a Pécs, Pécsbányatelep, Pécsgyárváros és Pécskúlvárosra irányított gabona- és őrleményszállítmányok vasuton, hajón, gépkocsin, tengelyen vagy kézipodgyász gyanánt szállítási igazolvány nélkül szállíthatók. A korábbi rendeletben megállapított nyugatmagyarországi szabad határsávból pedig törli a trianoni békeszerződéssel Német-Ausztriának ítélte s már tényleges megszállás alatt álló területet.

Németországot nem hívják meg Washingtonba

Bécs, nov. 30. A "Tägliche Rundschau" jelenti Washingtonból: Németország esetleges részvételéről szóló hírekkel szemben közlik, hogy Harding elnöknek nem szándéka Németországot, vagy valamely más, az értekezleten nem szerepelt nemzetet meghívni, hogy részt vegyen a vitában. Fel fogják szólítani az értekezlet befejezése után a többi nemzeteket is, hogy a Washingtonban elért eredményeket ratifikálják.

Washington, nov. 30. (Havas). A Fehérház körében azt erősítetik, hogy Harding elnök nem szándékozik a konferencia napirendjére tűzni a maga népszövetségének tervezetét. Szerinte ez a jelenlegi tárgyalásokat csak komplikálná. Az elnök az új népszövetségi tervezet szerint az ő általa szervezett népszövetséggel nem akar rivalisa lenni a másik népszövetségnek.

Kína és a nagyhatalmak

Washington, nov. 30. (Wolff.) A 9 hatalom bizottsága azzal a feltétellel mondott le az exterritorialitás jogáról Kínában, valamint a külföldi törvényszékekről, ha a kiküldött nemzetközi vizsgáló bizottság kielégítőnek találja a kínai jogszolgáltatást.

minden egyes részletében az egész vonalon győzedelmeskedett. Anglia és Japán minden kifogása ellenére feltehető, hogy az elvi meg egyezés alapján a részletkérdésekben megoldásra fognak jutni. Cato tengernagy ugyan még mindig 70%-ot követel Japán számára, bár Japánnak nehézséget okozhat követeléséről lemondani.

Bécs, nov. 30. A "Neue Freie Presse" washingtoni jelentése szerint Hughes tervezete

Angol-francia antant helyett angol német egyesülés

Bécs, nov. 30. A "Daily Herald" diplomáciai munkatársa azt az érdekes hírt közli, hogy nagyon is lehetséges az európai diplomáciának olyan átalakulása, amelyben az angol-francia antant helyébe angol-német egyesülés kerülne. Azt mondja, hogy ez nem csak lehetséges, hanem egészen valószínű is. E diplomáciai abszurdum előzményei erre mutatnak, amelynek legutóbbi kísérlete Stinnes londoni látogatása volt.

Ugyanez a tudósító hihetőnek tartja az "Observer" párisi levelezőjének azt a hírt, hogy az angol kormány Németország javára két évi moratoriumot javasol.

Berlin, nov. 30. A birodalmi ipari szövetség tegnap elnöki ülésén Stinnes Hugó jelentést tett londoni megbeszéléseiről. A je-

lentést az ipari hitelakcióról folytatott vita követte, kapcsolatban a külföldi hitelek kérdésével. A "Local-Anzeiger" jelentése szerint megegyeztek abban, hogy Bücher titkos tanácsost a birodalmi kancellár elé küldik, akivel közölni fogja, hogy a birodalmi ipari szövetség egyetért Wirth kancellár ama javaslataival, hogy az ipari és pénzügyi világ tényezőiből alakult hat tagú bizottságot fogják megbízni azzal, hogy lépjen érintkezésbe ez ügyben az angol és amerikai gazdasági körökkel. Ezt a bizottságot maga a birodalmi kancellár nevezi ki.

Páris, nov. 30. A nagykövetek konferenciája valószínűleg nem ül össze december másodika előtt.

Magyarország függetlensége és a külföld

Genf, nov. 30. A "Gazette de Lausanne" hasábjain Cuno Hofer hosszabb cikkben foglalkozik Magyarország helyzetével, amelyet igen rokonszenves hangon és pártatlanul ismertet.

Három éve már annak, — írja — hogy a nagy háború véget ért, azóta Magyarország állandóan csökkentette haderejét és a nagyhatalmak örömmel ismerték el, hogy lelkiismeretesen teljesíti azokat a kötelességeket, amelyeket a békeszerződés rá rótt. Az idő csillapítja a bosszúállás szomját még akkor is, ha valakiben az a kellemes meggyőződés él, hogy bűnösöket büntet és talán él még a népjogok tisztelete, amelynek elvei sokkal régibbek, mint a Wilson elvei, vagy a népszövetség alapokmánya.

A magyarok ebben bizakodva remélték, hogy megmenthetik területük utolsó darabkáját és szuverenitásuk utolsó foszlányait. Azt olvasták a trianoni szerződésben, hogy "Magyarország függetlensége elidegeníthetetlen". Ez volt az ő egyetlen vigaszuk.

Prágában és Belgrádban habozás nélkül fegyverbe hívták az uralmuk alá került részeket a régi magyar királyság valamennyi alattvalóját, lesve az alkalmat és várva az időt, mikor küldhetik őket régi testvéreik ellen. A cinizmusnak tehát nincsenek többé határai. A csehek és szerbek tegnap hazájuk ellen akarták állítani a magyarokat és a többi nemzetiségeket, akik csak nemrégiben szakadtak el Magyarországtól. Mégis csak különös sakkjáték az, amelyet a népekkel játszanak ezek a kormányok, amelyek azzal büszkékednek, hogy több millió embert, magyarokat és egyéb nem-

zetiségeket szabadítottak fel a magyar iga alól. A cseh és szerb kormányt igazolták a következmények, mert ha nem is teljesült valamennyi követelésük, azt az egyet mégis elérték, hogy kinos lealáznak tették ki Magyarországot. Magyarországnak a szomszédok háborus fenyegetéseivel szemben meg kellett hátrálnia.

A magyarok bölcs megfontolással és józan politikai érzéssel oldották meg a király-problémát. A nagyhatalmaknak ezen a ponton már nem kell nyugtalankodniuk. Nincs nyugtalanságra okuk, mert az államcsínyt magának a magyar kormánynak erélye hiúsította meg. Remélhető, hogy a nagyhatalmak ezek után tiszteletben tartják Magyarország jogait és a békeszerződésben biztosított függetlenségét többé nem érintik. MTI.

Súlyos vasuti szerencsétlenség Pécs mellett

Pécs, nov. 30. Ma este fél 8 órakor a Péctől 11 kilométerre levő Úszog állomáson egy tolatómozdonny, amely az 1962-ik számú tehervonatot Pécsudvarig akarta kitolni, indulás előtt valószínűleg kázanrobbanás következtében felrobbant.

A mozdonny részzeit 50 lépésnyi távolságban találták meg. A mozdonny vezetője Gyarmathy István meghalt, a fűtő, Weinhardt András súlyosan megsebesült. Kettőjükön kívül még egy halottat találtak, akiről még nem tudják hogy kicsoda. — A robbanás elszakította az összes villanyvezetékét, úgy hogy az egész állomás sötétségben van. A kárt eddig még nem tudták megállapítani. A robbanást 10 kilométernyi távolságban is meghallották. A mozdonny a Mohács—pécsi vasut 11-ik Trinitas nevű gépe volt.

A Hittanszaki Önképző Társulat vallásos estélye

Öszinte nagy siker mellett zajlott le szerdán délután a Hittanszaki Önképző Társulat vallásos estélye. A kollégium dísztermét a díszes és válogatott közönség zsufolásig megtöltötte. Ott voltak Sass Béla egyetemi rektor, Tonkó Béla, Erdős József egyetemi tanár és sok más előkelőség.

Rövid, de tartalmas megnyitó beszédet mondott Zambory Sándor szénior. Béry Gyula "A hit" című költeményét Tóth Margit bölcsész-hallgató nő szavalta el meglepő biztonsággal és szavaló készséggel.

A közönség osztatlan elismerése kísérte Varga Ferenc segédlelkész, Csernyi Zoltán, Zambory Sándor és Teleky Sándor teológusok művészi kvartettjét. A publikum hatalmas tapsviharral honorálta énekszámukat. Az estély legkiemelkedőbb száma dr. Revész Imre ref. lelkész alkalmi beszéde volt, aki megkapó szónoki erővel beszélt az összegyűlt közönséghez.

Szem alig maradt szárazon Peleskey Sándor teológus szaválata után, aki Sas Ede "Csiki Balog Mó es" című költeményét adta elő kiforrott szavaló művészetével. A műsor elején és végén a kollégiumi kantus adott elő vallásos énekeket a töle megszokott precizitással.

A Hittanszaki Önképző Társulat jól sikerült vallásos estélyével követendő példát mutat az egyetem többi fakultásának is.

Nyomozás Kramer gyilkosa után

Szombat este óta folyik már a vizsgálat a Hunyadi-utcai rablógyilkosság ügyében, de a vizsgálat eddig még nem vezetett eredményre.

Tegnap már az a hír járta be szeltében-hosszában a várost, hogy Kramer Gyula gyilkosát letartóztatták. Ez a hír nem felel meg teljesen a valóságnak. Ellenben tény az, hogy történtek előállítások a rendőrségen, sőt gyanúsított is van, de a tettest illetőleg semmi pozitívum nincs. A vizsgálat a legnagyobb eréllyel folyik tovább.

Feltűnő, hogy a rendőrség felhívása ellenére a szemtanúk igen gyér számban jelentkeznek. Tegnap délelőtt jelentkezett egy újabb tanu a rendőrségen, egy 16 éves tanuló, aki elmondotta, hogy csütörtök délelőtt a Kossuth-utcán Bagdi fényképész kirakata előtt látott 4—5 embert ácsorogni, ezek közül egynél, akinek a személyleírása megfelel a gyilkosénak, olyan ásonyél volt, mint amilyennel a rabló bűntettét végrehajtotta.

Ennek a vallomásnak a rendőrségen nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget.

Kramer Gyula holttestét tegnap délelőtt az Augustia-szanatóriumból átszállították a kórház hullatermébe. A hullaterem második szatánán fekszik a holttest, körülötte az orvos-tanhallgatók egy másik hullát boncolnak. Kramer kistermetű, de jól fejlett, egészséges ember benyomását kelti. Az arca a fájdalomtól el van torzulva. Bal halántékán egész a szeméig vörös csik, véraláfutások s a megaludt vér vegyülete: a halálos ütés nyoma. A rablógyilkos hatalmas ütést mérhetett a fejére.

Délután 5 órakor ejtette meg a boncolást dr. Horváth Artur törvényszéki orvos. A boncolás megállapította, hogy a halált halántékcsontrepedés okozta. Kramert csupán egy ütés érte, de az az egy is feltétlenül halálos volt. A boncolásnál Kramer jobbkarján ütésnyomokat találtak. Ebből feltehető és valószínű is hogy Kramer jobbkezével védekező mozdulatot tett, elakarta háritani a halálos csapást, azonban ez nem sikerült neki. Temetése előreláthatólag pénteken lesz.

Olcsó Olcsóbb Legolcsóbb

a Hajdusági FÉRFI és FIU Piac-u. 67.

ruhaüzlet áru

FÉRFI öltönyök már 6100 koronától
 FIU öltönyök már 1300 koronától.
 Rövid FÉRFI téli kabátok 1950 koronától.
 GYERMEK téli kabátok 800 koronától
 FÉRFI és barna öltönyök 600 koronától
 Előzékeny kiszolgálás. Olcsó szabott árak.

NAPI HIREK

— **Közgyűlés.** Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 9 órakor Miskolczi Lajos főispán elnöke alatt rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozataán levő 71 ügydarab közt ott van a Csokonai-színház kijavításának ügye, a hivatásos tüzoltóság szervezeti szabályrendeletének módosítása, az állami lakáshivatal, a kislakások, a helyiviasut viteldíjainak felemelésére vonatkozó javaslat, az erdőhivatal részére engedélyezendő 10 ezer koronás hitel és ezenkívül még igen sok fontos városi ügy. A nagyon érdekesnek ígérkező és gazdag tárgysorozatú közgyűlés előreláthatólag két napig fog tartani.

— **András nap a rendőrségen.** November 30-át, András napját a rendőrségen is megünnepelték, úgy a rendőrtisztek, mint az újságírók felkeresték jókívánságaikkal a rendőrség két kiváló és képzett rendőrtisztjét *Bardóc* András rendőrfelügyelőt és Dr. *Mayer* Andor rendőrfogalmazót, névnapjuk alkalmával üdvözölték őket.

A levéltáros hivatalában. Dr. *Csobán* Endre levéltáros, a városi levéltár vezetőjének szabadsága lejárván, tegnap hivatalát újból elfoglalta.

— **Szele György előadása az Éme gyűlésén.** Az Ebredő Magyarok Egyesületének december 3-iki, szombati gyűlésén ifj. *Szele* György tart előadást: *A feltámadás útja* címen. E gyűlésen csak azok vehetnek részt, akik tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tettek.

— **A Csokonai kör Dante ünnepe.** A Csokonai kör december közepén tartja Dante-emlékünnepét. Az elnökség erre az alkalomra meghívta *Harsányi* Kálmánt, a Petőfi-társaság tagját, a neves költőt és író, akinek a Dante-irodalomban is jól hangzó neve van és aki a legnagyobb készséggel vállalta az ünnepi megemlékezés feladatát. Ugyanezen alkalommal fogja bemutatni *Oláh* Gábor is Dantéről szóló drámai költeményének egy részletét.

— **A Tanári Kör gyűlése.** A Középiskolai Tanárok Debreceni Köre december hó 2-án, pénteken — délután 4 órakor a református főgimnázium tanácskozó termében gyűlést tart, amelyre a tagokat és érdeklődőket ez uton is meghívja az elnökség. A gyűlés tárgya dr. *Szeremley* Bélának a zene tanításáról és dr. *Szabó* Mártonnak a közgazdaságtan és társadalomtudomány tanításáról szóló előadása.

— **A virilisek névjegyzőke.** Debrecen város törvényhatóságának állandó bíráló választmányja szombaton délután 4 órakor ülést tart *Csöke* Sámuel h. polgármester elnöke alatt. Ez az ülés fogja felülvizsgálni a város legtöbb adófizetőinek névjegyzőjét.

— **A falbontó betörők bűnlajstroma.** Tegnap számunkban részletesen megemlékeztünk arról a vakmerő betörési kísérletről, amelyet két katonaruhába öltözött, többszörösen rovott multu ember követett el Szántó Mór ruhakereskedésébe. A két betörőt, *Nikulinecz* Jánost és *Sipos* Istvánt a rendőrség rögtön letartóztatta. Tegnap délelőtt hallgatta ki a két betörőt részletesen dr. *Roncák* Jenő rendőrkapitány. Kiderült, hogy ebben az évben már 6 betöréssel lopást követtek el és pedig Sárospatakon, Nyíregyházán s mindannyiszor falbontás útján. Kisvárdán munkaközben a rendőrség lefogta őket, azonban a két betörő börtönük falát kibontva, Budapestre szökött. Budapestől katonaruhában Debrecenbe jöttek s itt Szántó Mór ruházletébe akartak betörni, azonban rajtaestettek. Egyelőre a rendőrségen maradnak őrizetben.

Megkezdődött a nagy SZÖRME VÁSÁR!

U. m. bőrkabát, szörme- és gazdász-kabát hosszú fekete és sárga téli kabát, legdivatosabb férfi, fiú és gyermekruhákat **duo választékban** a legcsöbbsz szabott árak mellett vásárolhat

GERŐ ERNŐNÉL DEBRECEN Piac-u. 69 (Megyeházszal szemben)

— **Eljegyzések.** Hodászi István százados Weszprémy Ilonával, Lengyel Mihály—Kopcsák Piroskával, V. Tóth Bálint—Varga Teréziával.

Az Egyetemi Kör műsoros estélye

Hirt adtunk már arról a fényes sikerűnek ígérkező művészestről, melyet az Egyetemi Kör rendez december hó 5-én, kétfőn a Vigszínház mozgóban. Az est ügyesen összeállított műsora garancia arra, hogy az egyetemi ifjak buzgólkodása magas műveltséget fog szerezni a művelt debreceni közönségnek.

A rendezőségnek sikerült biztosítania Höchtl Margitnak, a talán leghivatottabb Schubert-interpretátornak közreműködését. A művésznő a télen tartott hangversenyével teljesen megnyerte a debreceni zeneérett közönség nagyrabecsülését, mely finomságában is erővel teljes művészi játékában annyi művészi élvezetet talált. A klasszikus zene kedvelőinek van szánva *Páricsy* Pálnak, az igen tehetséges fiatal hegedűsnek szólószáma, míg a magyaros motívumú muzsika barátjait *Nagy* József bölcsészettanhallgató bravuroz cimbalomjátéka fogja lebilincselni.

Irodalmi értékek nélkül sem szűkölködik az estély. *Juhász* Géza bölcsészettanhallgató az estély. *Juhász* Géza bölcsészettanhallgató — akinek országos nevű költővé válása csak szerénységén mulik, — verseiből fog felolvasni, a műsört pedig ifjabb *Liszt* Nándor dr, a fiatal költőgárda e kitűnőségének prologusa fogja bevezetni.

Az egyetemi polgárság a nagy nyilvánosság előtti bemutatkozásakor is kifejezésre akarja juttatni, hogy ismeri nemzetünk szerencsétlenségéből folyó nagy feladatát, ezért állította be a műsor keretébe *Donhál* Olga joghallgatónak irredenta szavaltatát.

Művészi eseményszámba jön *Herczeg* Ferenc „Holtsi Cupido”-jának előadása. *Herczeg* neve már magában is a tiszta irodalmat jelent, de fokozza a darab érdekességét az, hogy eddig a keszthelyi Helikon-ünnepségen kívül csak a Nemzeti színházban adták elő. A vigjáték tehát az összes vidéki színházakat megelőzve kerül, a szerző szívesességéből, Debrecenben színre.

A bájos biedermeier vigjáték szereplői: *Madzsar* Luiza, aki már ismert kitűnő színi tehetségéről. *Kathy* Bóra és *Lukács* Béla joghallgató a *Halassy* Mariska vezetése mellett folyó próbákon oly előadó készségről és emberábrázoló tehetségről tesznek tanúságot, — komoly bírálat szerint — az előadás művészi értéke előre is biztosítva van.

A rendezőség a jótékony célu estélyre meghívókat nem bocsájtott ki, de a legnagyobb örömmel látja estélyén a művelt debreceni közönséget. Az érdeklődés oly nagy, hogy a Vigszínházmozgó helyiségében valószínűleg csak azok fognak tudni helyhez jutni, kik sietnek jegyről gondoskodni.

Az est részletes műsora a következő: 1. Prologus: Irta ifj. *Liszt* Nándor dr. Elmondja: dr. *Bötykös* Béla. 2. a) C. Saint Saens: Introduction et Rondo Capriccioso. b) Goldmark: E dur suite I—II tétel. Hegedűn játsza: *Páricsy* Pál hegedűművész, zongorán kíséri: *Diczig* Alajos jh. 3. *Juhász* Géza tanárjelölt saját verseiből felolvas. 4. *Liszt* Ferenc: Funerailles. Zongorán játsza: *Höchtl* Margit zongoraművésznő. 5. a) Farkas Ödön: Mily csodás... b) Rubinstein: Der Asra. c) Csiky: A mi kis szobácskánk... Éneklő: *Varga* Ferenc s. lelkész, zongorán kíséri: *Diczig* Alajos jh. 6. Táray Miklós: Szédület. Egyfelvonásos. Asszony: *Donhál* Olga jh. Férfj: *Lukács* Béla jh. Gálos hitelező: *Radetzky* László jh. Szünet. 7. Allaga Géza: Magyar cimbalom koncert. Cimbalmon játsza: *Nagy* József h. S. Abrányi Emil: Magyar nyelv. Szavaltja: dr. *Papp* Sándor egyet. tanársegéd. 9. Chopin: Prelude, Mazurka, Walse, Polonaise. Zongorán játsza: *Höchtl* Margit zongoraművésznő. 10. *Herczeg* Ferenc: Holtsi Cupido. Vigjáték I felvonásban. Cupido: *Maazsar* Luiza bh. Zsófi asszony: *Kathy* Bóra bh. Miklós: *Lukács* Béla jh.

Helyárak: Páholy 250 K, I. rendű támlásszék 50 K, II. rendű támlásszék 40 K, III. rendű támlásszék 25 K, erkély 20 K, zártszék 15 K, állóhely 10 K és a vigalmi adó. Jegyek előre válthatók *Csáthy* F. könyvkereskedésében.

— **Kedves Szerkesztő** Ur, panaszkodnak az emberek, hogy nincs se fa, se szén. A város is panaszkodik, a gázgyár pedig egész egyszerűen nem termel elég gázt. Csodálom, hiszen Debrecenben jobb szénbánya van, mint Salgótarjánban, sőt a Ruhr-vidéket is megszégyeníti széngazdagságával, csak körül kellene nézni az illetékes hatóságoknak, hogyan művelik ezeket a bányákat s mily tömördek szemet termelnek azok. A munkások fekete serege sürgölődik, forgolódik az ásitó aknányilások felett s vidám bányászdalokat énekelnek. A kiváncsiak sűrű tömege veszi körül a bányákat és együtt énekel a bányászokkal. A dalok igen eredetiek: mindegyikben előtör valami elfojtott érzelem a különböző bányaszentekről, dicsérik benne az ember apját, anyját s a refrainja valamennyinek egy csendes „a fene egye meg.” Stilszerű bányászrenesztlenségek is történnek.

Egy ur arra sétál és figyelmeztetik hangos szóval:

— Vigyázzon, belelép.

Az ur azt hiszi, hogy viccelnek, hát mibe lépne ő bele? De belelép és kórusban zugják:

— Szerencse le!

Amikor kihúzzák harsány vivát, éjjen, bravó, hogy volt kiáltásokat hallatnak úgy a munkások, mint az érdeklődők.

Mondanom sem kell, hogy ezek a bányászemek nagyot fognak lendíteni Debrecen szénellátásán s bizonyos érdekességet, hogy ne mondjam amerikai külsőt, varázsolnak egyhangu városunknak. A forgalmat is növelik, pláne az idegen forgalmat.

Mindezekért tehát igen hálások vagyunk a mélyen tisztelt bányatulajdonos uraknak, csak azt nem értjük, hogyan szereztek operát a Járdára is.

Szerkesztő ur tudja talán?

Tisztelettel a *Bányamester*.

— **Éjjeli szállást kért és lopott.** Tegnap este *Kajante* Imréné Salvator-barakbeli lakására beállított egy magát *Dezső* Péternek nevező ember és éjjeli szállást kért. A jószívű asszony adott neki. Közben kiment pár percre a konyhába. Ezalatt *Dezső* összeszedte az asszony fehérneműit, eltávozott és a közeli koreszmában kezdett borozgatni. Mikor az asszony belépett a szobába, rögtön látta, hogy a vendége csufosan meglöpta. Utána szaladt s a koreszmában utól is érte. Kérdőre vonta a lopást illetőleg, de *Dezső* semmiről sem akart tudni. Azonban megmotozták és a zsebében, ugyszintén a ruhája alatt megtalálták a lopott fehérneműket. Bevitték a rendőrségre, ahol mint régi ismerőst üdvözölték. Kiderült, hogy alig három napja szabadult ki a fogházból, ahol épp ilyen büntetésért kapott büntetését töltötte. Újra letartóztatták.

— **Sztrájk a berlini villamos műveknél.** Berlinből jelentik: A városi villamosági munkások délután 2 órakor sztrájkba léptek, mert a magisztrátus nem teljesítette követeléseiket. A berlini villamos művek több órán keresztül szüneteltek. Több távbeszélő hivatal nem tudta üzemét fenntartani. A késő éjjeli órákban elterjedt hírek szerint éjjel után megegyezésre jutottak és a villamos művekben újra felvették a munkát.

— **Házasságkötések.** A tegnapi nap folyamán a következő házasságokat kötötték meg az anyakönyvi hivatalban: Dr. *Fried* Ábrahám ügyvéd—*Weinstein* Arankával, *Biro* László földbirtokos—*Török* Rózával, *Madai* Gábor földműves—*Vig* Eszterrel, *Egry* Sándor földműves—*Tóth* Annával.

MEGNYILT

APOLLO

Divatáruház

a Vármegyeházzal szemben,

Piac- és Miklós-utca sarkán.

Duo választék férfi és női ruházatokban, kötött kabát és garnitúra, férfi és női felsőruhákat a legjobb kivitelben, flanelok, vásznak és zoffrok nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

— **Az Egyetemi Kör ismerkedője.** A Tisza István-egyetem Egyetemi Köre tegnap este tartotta ismerkedő estélyét az Ébredő Magyarok Egyesületének club helyiségében. Az ismerkedőn az egyetem minden karáról számosan voltak jelen; az egyetemi polgárok fekete sorát egy-egy egyetemi polgárnő is tarkította. Az ismerkedő a legjobb hangulatban a késő esti, illetőleg a kora hajnali órákig tartott.

— **Kereskedő ifjak bálja.** A Debreczeni Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete hosszú szünet után ismét megkezdte híressé vált báljainak rendezését. Az egyesület vezetősége 1922. év január 8-ára tervezi a szezonban egyetlen báljának megtartását, amikor már olyan előkészületeket tett s eddig is oly teteles anyagi áldozatokat hozott, hogy a táncestély erkölcsi sikere biztosítottnak látszik. Érdekes, hogy 450 tagu rendezőség fázadozik az estét feledhetetlenné tenni.

— **A cseh közigazgatási reform.** Prágából jelentik: A „Narodni Listy” szerint a felvidéki közigazgatás újjászervezése következtében egyes felvidéki városok elveszítik törvényhatósági jogukat. Az egész cseh köztársaságban és a megszállott területen egyedül prága marad meg törvényhatósági joggal bíró városnak. Pozsony és Kassa városok közigazgatását külön rendezik. A két város közvetlenül az illető zsupán alá fog tartozni. Az eddigi rendezett tanácsú városok is elveszítik ezt a jogosultságukat és a járás kötelekébe fognak tartozni. A felvidéki községek közigazgatására vonatkozó törvényjavaslatot most terjesztik a cseh nemzetgyűlés elé. A felvidéki városok jogainak megszüntetése a hivatalos megokolás szerint takarékossági szempontból történt, a valóságban azonban a városok magyar lakosságát akarják ezzel az intézkedéssel politikailag háttérbe szorítani.

— **A Szt. Erzsébet Egylet** kalap tanfolyama december 1-én megkezdődik. Órák besztása d. e. 11 órakor a Kath. Otthonban, miért is a résztvevők pontosan jelenjenek meg. Jelentkezni még lehet ugyanott.

— **Debreceni Utmutató.** A kiválóan szerkesztett Ozory István-féle *Debreceni Utmutató*, mely 1914-ben jelent meg utoljára, most az 1922. évre újra meg fog jelenni. Ugyanis dr. *Hortobágyi Ernő* rendőrkapitány a nagyszabású Ozory-féle utmutató szerkesztését az 1922. évtől kezdve ismét megkezdte. A maga nemében eddig páratlanul álló Debreceni Utmutató, melyet igazán nélkülözött eddig minden debreceni köz- és magánhivatal, 1922. január első napjaiban fog megjelenni és tartalmazni fogja Debrecen teljes címtárát. Az Utmutató szerkesztősége felkéri az összes köz- és magánhivatalok, egyházak, iskolák, testületek, egyesületek és klubok vezetőit, hogy törekvéseiben támogassák.

— **Makón nincs hajdu ruha.** Nem minden törvényhatóság van abban a helyzetben, hogy hajduinak ki tudja adni az egyenruházatot. Így járt Makó is, amely a huszároknak nem tudván ruházatot beszerezni, ahelyett egyenként 5—5 ezer korona ruhasegélyt utalt.

— **Éneklő hatyru.** Érdekes és ritka vadászakmányt ejtett a kősélyszegi pusztán Horváth Sándor, Horváth János földbirtokos fia. Sikerült neki ugyanis egy éneklő hatyru lelnie, amely ezen a vidéken nagy ritkaság. Az éneklő hatyrunak szintugy fehér tola van, mint a néma, vagy közönséges hatyrunak, de csőre vége fekete, orrlukaktól a tövéig sárga, továbbá a felső káváján csak hátulsó felén található harántlemezeket. Az éneklő hatyru hazája Európa északibb része. Télen délfelé vonul, tavasszal pedig visszatér hazájába. Magas, különösen távolból szépen hangzó hangja van. A régi görögöknél Apolló szent madara volt, s azt hitték róla, hogy a mesés Heszperióban halálát szép panaszos ének által előre tudtul adja. Innen mondják a költők utolsó dalát hatyruadalnak. A kősélypusztán elejtett gyönyörű példányt Budapestre vitték preparálni.

DEBRECZENI KALAPGYAR Széll Gergely

Női és férfi kalap megren-
delések és javítások gyorsan
pontosan készíttetnek
Piac-u. 63. sz.

Oláh propaganda hivatal a nemzeti kisebbségek elnyomására

A népszövetség tudvalevőleg kezességet vállalt a balkán népek uralma alá rendelt népekre, az ugynevezett nemzeti kisebbségek jogainak védelméért. A gyakorlatban ugy oldották meg ezt, hogy a szerencsétlen nemzeti kisebbségek védelmét egyszerűen ráruházták az oláh nép kormányára, amely törvényen kívüli állapotba helyezte a nemzeti kisebbségekhez tartozó népeket.

Panaszukra az ujszülött államok beléjük fojtották a hangot.

Mint a bukaresti „Dimineata” közli, az ottani nemzeti kisebbségek államtitkársága mellett egy új propaganda hivatalt szerveztek, melynek feladata lenne megakadályozni azt, hogy a sajtóban a nemzeti kisebbségek elnyomását igazoló közlemények ne jelenhessenek meg.

Befejezték a megszállás kárainak megállapítását

Páris, nov. 30. (Szikratávirat). A jóvátételi bizottság a következő közleményt teszi közzé az Havas-ügynökség útján:

A szövetségesek 1919 október 14-én Budapest székhellyel külön bizottságot létesítettek, amelynek feladata az volt, hogy állapítsa meg, minő értékeket és javakat vittek el Magyarországról egyes szövetséges hadseregek, azután az idő alatt, miután az Osztrák-Magyar monarchiával az ellenségeskedések megszűntek volt.

Miután a bizottság ennek a feladatának eleget tett, a jóvátételi bizottság elhatározta, hogy ezt a külön bizottságot 1921. dec. 21-én feloszlatja. A külön bizottság okmánytárát átcsállították a jóvátételi bizottság budapesti irodájába. A külön bizottság jelentéseit ma a jóvátételi bizottság tagjai megvizsgálják, hogy eleget tegyenek annak a feladatnak, amelyet a trianoni békeszerződés ráhárít.

— **Tizenkét millió értékű ruhaneműt kaptak a miskolci szegény gyermekek.** Amíg a vidék egyetlen városa sem kapott az amerikai ruhákból, addig a miskolci szegény gyermekek 12 millió korona értékű ruhaneműt kaptak, tehát még többet, mint a budapestiek. A ruhák hétfőn délelőtt érkeztek meg Miskolcra. 2747 pár cipő, 1344 darab télikabát, 1066 öltözet fiuruha és 799 leánykaruha van köztük. A ruhák kiosztását december 12-én kezdik meg az American Administration Rallel egy központi kiküldöttjének jelenlétében. Az amerikai misszió vezetősége kilátásba helyezte, hogy mihelyt a misszióknak újabb készlete lesz, azok a miskolci szegény gyermekek is kapnak ruhát, akiket a misszió a jelentkezők közül most kihuzott.

— **Csürös Béla műtermi képkiallítása** nyitva: hétköznapokon fél 3—6 ig, vasárnap 10—1-ig ref. főgimnázium II. em. 6. Balépő-dij minincs.

— **Megnyit a népkonyha.** Debrecen város népjóléti hivatala tudatja a lakossággal, hogy a népkonyha ma, december 1-én Nyugati-utca 48. szám alatt megnyílik. Ott mindennap délelőtt 12 órakor 6 korona lefizetése ellenében a szegények meleg ebédet kaphatnak. Azok a szegények, akik a 6 korona lefizetésére sem képesek, ingyen étkezésre való jogosultságuknak megállapítását kérhetik a népjóléti hivatal Miklós-u. 23. sz. a. helyiségében. A szegény iskolás gyermekek tanítóik igazolásával mellett részesülhetnek az ingyencs ételmezésben.

— **A város és az államrendőrség jogviszonya.** Zelinger Ede törvényhatósági bizottsági tag tegnap délelőtt interpellációt jelentett be a polgármesternél. A mai közgyűlésen elmondandó interpellációja kapcsán a város és az államrendőrség között fennálló jogviszonyról fog szólni. Az interpelláció előreláthatólag nagy vitákra fog okot adni, mivel a város és az államrendőrség közötti jogviszony megállapítása még minden alkalommal zátonyra futott.

— **A debreceni első temetkezési egylet** mint szövetkezet, felosztását elhatározta. Felhívom mindazokat, kik ellene keresettel élnek, hogy jogaikat jelen hirdetés harmadszori megjelenésétől kezdődőleg hat hónap alatt jelentsék be Kiss Lászlónál Boldogkert, Csónakázó-u. 6.

— **„Hadróa” választmányi ülés** f. hó 4-én (vasárnap) d. u. 3 órakor a városháza tanács-termében. *Elnökség.*

— **A háboru okozta nőtöbblet.** Egy kopenhágai tudományos társaságnak adatai szerint, amely a háboru szociális következményeinek tanulmányozására alakult, ezer férfire — a 18 és 45 életév közötti réteget véve — a volt Osztrák-magyar monarchiában 1913-ban 1048, 1919-ben 1230 nő esett, Németországban 1005—1180, Angliában 1078—1175, Franciaországban 1017—1230, Olaszországban 1109—1228 (az első szám mindig 1913-ra, a második 1919-re vonatkozik). Amint látjuk, a női létszámnak ez a duzzadása igen nagy és megfelel a háboruokozta férfivesztésnek. Természetszerűen, a nők férjhezmenési kilátásai is nagyban csökkentek ezzel. Mert pl. a volt Osztrák-magyar monarchia államaiban ez a szomorú 1230 szám annyit jelent, hogy a nőknek 19 százaléka, ami kb. annyi, hogy minden ötödik nő, nem jut férfi házastárs. Németországban ez a percent csak 15,3-et tesz ki, szóval csak minden hatodik nőt jelenti. Ha pedig ezt a vizsgálódást a 20—35 életév közötti rétegre terjesztjük ki, akkor a női plusz még jóval nagyobb. A tíz európai államban összegezve, a háboru borzalmai a békebeli 5,2 milliónyi női többlet 15 millióra szaporították. Legrosszabb lett a helyzet Szerbiában, ahol 937-ről 1339-re szűkött fel a női felesleg száma. Mindezek végtelen megdöbbentő adatok, különösen szociál-higiéniai szempontból és főképpen akkor, ha arra gondolunk, hogy a nőnek igazi életfeladata mégis csak az — az ezerfajta modern theória dacára is — hogy jó feleség és anya legyen, ki élete boldogságát a házasságban keresi, mert a házasságban látja a kultúra legmagasabb virágzását és a polgári erények legfőbb biztosítékát.

— **Kerekes Mihály büntetését a Kuria helybenhagyta.** A nemzetgyűlési választások idején Kerekes Mihály nemzetgyűlési képviselő Qaodon tartott programbeszédében lázító kifejezéseket használt, melyekért az ottani törvényszék tíz havi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet fellebbezés folytán a debreceni kir. ítélőtáblához került, mely a cselekményt csupán vétségnek minősítette s Kerekes büntetését három havi fogházban állapította meg. Kerekes fellebbezett a Kuriához, hol ügyét ez év november 2-ra tüzték ki tárgyalásra, de elnapolták, mert Kerekes védőjét, *Váczonyi Vilmost* barátja, *Pető Sándor* halála igen megrendítette s nem volt abban a lelkiállapotban, hogy a védelmet elláthassa. Így Kerekes képviselő ügyében dr. *Ligethkuthy* koronaügyész indítványára tegnap ítélezett a Kuria, amely elutasítván a védő által beterjesztett semmisségi okot, helybenhagyta a másodfokon hozott ítéletet. Tehát Kerekes Mihálynak három havi fogházbüntetését ki kell töltenie.

— **Fűtik a városháza közgyűlési terem** A mostani nagy hidegre, továbbá arra való tekintettel is, hogy ma délelőtt komoly munkára gyűl össze a város törvényhatósági bizottsága, az alaposan kihűlt közgyűlési teremben tegnap reggel befűtöttek. Tegnap délután a teremben már barátságos melegség volt, ez a meleg azonban a mai parázs vitákra való tekintettel bizonyos pokolmelegségűvé fog fokozódni.

Folytonégő kályhák
Üzhelylemezek és alkatrészek megérkeztek
Sesztina Lajos céghez.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Böszörményi Béla nyugalmazott kir. járásbíró, dr. Hédy Béla ügyvéddel társult s együttes irodájukat Piac-
u. 77. sz. a. tartják fenn.

— **Nyukosz hirdelmény.** Felkérem azon tagokat, akik a kedvezményes ruhaszövetre az utalványt kézhez kapták, de mindez ideig részükre a szövet a tisztviselő boltban nem lett kiszolgáltva, hogy összeírás végett Nyukosz irodában december 1-én (csütörtökön) és 3-án (szombaton) délután 4-től 5-ig jelentkezzenek. *Nyukosz elnökség.*

SZÍNHÁZ.

Ismét primadonna-válság?

Pár nap óta a színházhoz közelálló körökben hire jár, hogy a Csokonai-színház tehetősége és a színévtől elején egyszerre a közönség kedveltjévé vált primadonnája, Helvey Erzsébet akarja bontani szerződését a Csokonai-színházzal. A színház közönségét mindenestre fájdalmasan érinti a hír, ha megfelel a valószínűségnek.

A könnyed, kedves, finom pajkos indulatot, az operettlegét Helvey adta meg az előadásoknak, amellyel, hogy némelyik szerepében, a Csokonai-színház egykori primadonnáinak méltó egyéni felfogásban új stílust teremtett. De ha nem is volna egyéni kvalitásai miatt annyira pótolhatatlan Helvey Erzsébet, pótolhatatlanná vált a vidék általános primadonna szegénysége miatt.

Az utóbbi években a főváros egymásután

szívta magához a vidék legjobb primadonnáit, de miért kellene ennek nálunk színévtől közepén nem várt hirtelenséggel megtörténnie? Azonban félt, hogy a Csokonai-színház örvedetes fellendülésére is hatással lenne egy primadonna-válság.

A debreceni közönség ismert konzervatívizmusától eltekintve, még élénk emlékezetében van a publikumnak a múlt szezon elején hosszan elhúzódó primadonna válság, amely egyik fő oka volt annak, hogy a társulat üres nézőtér előtt játszott tiz hónapon át.

A közönség és a színház együttes érdeke, hogy Helvey Erzsébet megmondja a szerződésbontást és megmaradjon egyelőre Debrecennek, amely olyan hamar és annyi szeretettel iktatta régi, kedvelt primadonnái sorába.

OO

Csütörtökön A) bérletben kerül színre a **Buesukeringő.**

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Titokzatos Idegen — Ki a Tettes? nagy kalandor detektív történet 8 felv. ma utoljára az Apollóban.

Korzikai nász (párisi Pathé film), dráma 6 felvonásban. Forró és szenvedélyes szerelmi történet eredeti helyszíni felvételekkel a Karneval dalos és véres forgatagát varázsolja szemünk elé. Henry Krausz a Comédie française nagy nevű színésze játsza az egyik főszerepet holnap mutatja be az Apollo.

Baranya felszabadulása. a magyar hadsereg bevonulása Pécsre, film holnap mutatja be az Apollo.

Ma utoljára látható az Uránia nagyszabású műsora „A halál álaréában” című kalandor történet két részben 12 felvonásban, rendező helyarákkal. Utalvány jegyek érvényesek. Kezdeté pontosan 5 és 8 órakor. Az előadás 3 óráig. Jegyelővétel. Csak 16 éven felülieknek.

Holnap, december 2-án, pénteken d. u. 5, 7 és 9 óráig kezdve van a „Stambuli szűz” bemutatója az Urániában, mely iránt óriási érdeklődés van. Jegyelővétel folyamatban. — Siessen jegyet biztosítani.

Jön a „Gyimesi vadvirág” a legragyogóbb népszínmű az Urániában december 14—18-ig, 5 napig, Rab Prezmér Péter prólógot Thury Elemér fogja előadni.

A nagyszerű „Visszatért hősök” ma utoljára az Uranusban. Azonkívül egy kitűnő burleszk, *Hann, mint papucshős* és a legújabb Angol hiradó.

Hanns Mirendorff — a kétkelkü ember főszerepében — vasárnap az Uranusban.

SPORT

A DEAC atletikai szakosztályának új tisztikara. Tegnap délután tartotta a DEAC atletikai sportosztálya ülését, amelyen megválasztották az új tisztikart. Elnök lett Kalenda Lőránt mérnök, intéző Nánázy Zoltán, előadó Urbanovics Károly, jegyző Csernátóny Lajos, szertáros Halmy Endre. Választmányi tagok: Zsáray Árpád rendőrtiszt, Torma Lajos, Zambory Kálmán orvostanhallgató, Veress Endre joghallgató, Mihalovics Jenő.

A tőzsde

Magyar korona: 70.

A mai tőzsde tartózkodó hangulattal nyitott és a forgalom igen szűk keretek között mozgott. A bécsi hírek nyugtalanítólag hatottak a tőzsde hangulatára, különösen az a hír, hogy Gürtler osztrák pénzügyminiszter a bécsi tőzsde beárassával foglalkozik, amely hír még megerősítést nem nyert, de hozzájárult a bizonytalanság fokozásához.

Általánosságban a piac fizetlenné, az irányzat vontatott.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 2130, Osztrák hitel 1270, Angol-Magyar 790, Leszámitoló bank 760, Magyar-Olasz 320, Jeiz hitelbank 270, Hazai bank 650, Salgó 6300, Rimamurányi 3220, Kőszegi 1035, Déli vasút 1460, Államvasút 3750, Keresk. bank 750, Általános takarékpénztár 995, Pesti hazai 25100, Borsod-miskolci 3650, Concordia 2475, Budapesti gőz. 6300, Güzella 2652, Hungaria 3633, Viktória 14300, Beocsini 6600, Kohó 5650, Általános kőszegi 12520, Urikányi 6900, Adria 8000, Atlantic 3050, Levante 7900, Trust 2120, Gans Danubius 35000, Ganz villamos 6300, Lipták 504, Magyar acél 2900, Schlick 1235, Wörner 700, Brassói 3875, Izó 5700, Spódium 275, Hazai faterm. 2500, Klotild 4325, Erdő 1900, Nasic 21500, Neuschl Licht 815, Orsz. fa 1370, Telefon 4600.

Valuták.

A valutapiac a tőzsdeidő elején meglehetősen kedvezően volt, később némely értékben meglékult az érdeklődés és a nyitási árfolyamok megjavultak. Így Napoleon dollár, osztrák korona, márka kisebb mértékben megszilárdultak, továbbá közvetlen a zárlat előtt a francia frank, dinár mutatott szilárdságot. A lei szintén megtudta javítani árfolyamát. — A rubel és szokolanyhák voltak.

A devizapiacra Berlin, Bécs, Zágráb kifizetésekben volt némi üzlet. Azonban forgalom a minimális kereteket nem lépte túl.

Napoleon 2740—2760, Angol font 2970—3030, Dollár 730—745, Francia frank 5170—5230, Márka 305—30, Lira 3100—3150, Osztrák kor. 11:25—12:25 Rubel 410—4300, Lei 560—570, Szokol 800—820, Svájci frank 14200—13500, Korona dinár 1020—150, Lengyel márka 19:50—20:50.

Zárlati zártokozás Berlin 200.—, Holland 187.—, Newyork 526, London 2102, Páris 3670, Milánó 2155, Brüsszel 3450, Prága 560, Budapest 70, Zágráb 180, Bukarest —, Varsó 14, Bécs 0:15, Osztrák bélyegzett 9.

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsdén későbbes kiárlat következtében mindinkább tovább hanyatlott az árak, a buza 400—410 fillérral esett. Minthogy sok áru volt a piacon, az eladók kerültek túlsúlyba és erős

kinálat fejlődött ki a kenyérmagvakban. Buzát 23, rozsot 15 koronáért kínáltak. Azonban a vevők és malomok tartózkodása miatt, árukat alig tudták elhelyezni. Az összes árfolyamok kivétel nélkül pár ponttal lemorosolyodtak.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2360—2400, fehérmegyei 2350—2500, pestmegyei 2350—2390, rozs 1530—550, takarmány árpa 1775—1850, sörárpa 1925 75 köles 1850—900, zab 1580—620, tengeri 1975—025, repce 30—32, Korpa 1080—1100.

Sertésjelentés. Zárt vásári maradvány 452, érkezett 79, eladott 10. Szabadvásári maradvány 1872 sertés 18 süldő, 13 malac. Erkezett 350 sertés, összesen 2222 sertés 18 süldő, 13 malac. Eladott 80 sertés, maradt 2142 sertés 18 süldő, 13 malac.

Árak zsirsertés fiatal nehéz 80—100, könnyű 60—90.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat esztétik legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN Kossuth-u. 11.

Apró hirdetések

140 széles brassói posztó-maradékok métere 245, 275 K Állandó maradékvásár Beke áruház, Szent Anna-u

Aréres 70 mm esőves tengeri a kir. járásbíróság 18. sz. szobájában dec 2-án d. e. 11 óráig elárvereztetik Dr. Borasovay Jenő.

Bélyeggyár és vésőintézet PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1265.

Forgács István MÁRKOS HÁRSZÓC-U.

Bürokozott szobakidő december 15 re Cim a kiadóban.

Aranyért, Ezüstért budapesti magas árakat fizetek **Kramer** Simonffy utca 17.

ÓCSKA vasat, rozot és mindezenem füstet legmagasabb árért vevők Kovácsoknak bessenálhatót bessenérek. Nagyobb tételek elszállítók. **STEINER, Eötvös-u. 110.**

Meghívó.

A Debreczeni Első Takarékpénztár 1921. évi december hó 10-én, délután 4 órakor az intézet Piac-utca 22—24. szám alatti hivatalos helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az igen tisztelt részvényesek azzal a figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a közgyűlésen jogait csak az a részvényes gyakorolhatja, aki 1920. évi december hó 31. napjáig nevére átírt részvényét legkésőbb folyó évi december hó 6. napjának déli 12 órájáig e célból letétbe helyezte DEBRECZENBEN: az intézet pénztáránál, vagy a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet r. t.-nál, vagy BUDAPESTEN: a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság javaslata az alaptőkének 9 millió koronáról 12.000 drb egyenként 500 korona n. é. új részvény kibocsátása által 15 millió koronára leendő felemelése iránt.
2. Az igazgatóság javaslata az alapszabályok módosítása tárgyában.

Debreczen, 1921 december 1.

Tisztelettel
a Debreczeni Első Takarékpénztár
Igazgatósága.

MEGJEGYZÉS. Közgyűlésen csak személyesen megjelenő oly részvényes gyakorolhat jogokat, aki a közgyűlést megelőző év december 31. napjáig a részvénykönyvben nevére irt részvényt le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál, vagy a meghívóban megjelölt más helyen letette.

A részvényes írásbeli felhatalmazás által is képviselheti magát, de a meghatalmazottnak szintén részvényesnek kell lennie.

Közkereseti, vagy betéti társaságot a nevére szóló részvényekkel ugyanezen közgyűlésen csak egyik tagja képviselhet meghatalmazás nélkül, de más részvényesnek meghatalmazottja nem lehet. A kiskorúakat és gondnokoltakat törvényes képviselőjük, jogi személyeket igazolt meghatalmazottjuk képviselhetik, habár a képviselő nem részvényes is.

Legfinomabb Francia Parfümök

minden illatban kimérve és üvegezve, Manikür és fésű kazetták, SZAPPANOK, ARCZKRÉMEK stb.

Telefon 14-80. legolcsóbban szereshetők be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.